

УДК 629.735.33

Мельниченко М. М.¹, бакалавр, Бондар Ю. І.¹, к.т.н., доцент кафедри

СИСТЕМА ОБІГРІВУ ХВОСТОВОГО ОПЕРЕННЯ ЛІТАКА АН-140 ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НАГРІВАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ З ВУГЛЕЦЕВИХ НАНОМАТЕРІАЛІВ

Характеристики АН-140

Геометричні та масові характеристики	
Довжина	22,605 см
Розмах крила	25,505 см
Площа крила	51 м ²
Висота	8,232 см
Максимальна злітна маса	21500 кг
Максимальне комерційне навантаження	6000 кг

¹КПІ ім. Ігоря Сікорського

Силова установка	
Число двигунів	2
Тип двигуна	ТГД ТВ3-117ВМА-СБМ1
Потужність двигуна	1838 кВт (2500 к. с.)
Льотні дані	
Крейсерська швидкість польоту	460-540 км/Г
Крейсерська висота польоту	7600 м
Дальність польоту з максимальним комерційним навантаженням	1380 км
Дальність польоту з 52 пасажирами	2420 км

Аналоги АН-140

HESA IrAn-140

Су-80

МиГ-110

Аналіз існуючих нагрівальних елементів для системи запобігання обледенінню літаків

Вуглецеві наноматеріали. Вдосконалені протиобліднювальні системи (ПОС) постійної та змінної дії із використання карбонових сітчастих нанотрубок, що добре вирівнюються. Карбонова нанотрубка (далі – КНТ) сітчастої будови – це горизонтально орієнтована повздожжня плівка, що отримується методом хімічного осадження із парової фази — хімічний процес, метод нанесення покриття, що використовується для отримання високоякісних чис-

тих твердих матеріалів із високими характеристиками завдяки якому Карбон вимальовується у трубки дуже крихітних розмірів (тому й назва – нанотрубки).

КНТ дуже добре проводять струм та у більшості випадків вибудовується за напрямком утворення сітки. Контролюючи відношення сторін КНТ та кількість утворених сегментів, може бути досягнутий оптимальний опір. Шари сполучення КНТ можна порівняти із пластами вуглецевого волокна: як збірка повздовжніх (ламінарних) нагрівальних елементів. Порівнюючи з нагрівачем із карбонового волокна (КВ), як останньої існуючої сучасної системи нагріву, ефективність карбонових трубок знаходиться на такому ж рівні.

У холодних та похмурих умовах літак схильний до накопичення льоду на певних аеродинамічних поверхнях, що може бути причиною втрати ефективності або втрати керованості ЛА.

Дослідження та аналіз особливостей електропровідних композицій із використанням вуглецевих наноматеріалів

Фактори, що впливають на вибір ПОС у літаках.

На сьогодні найефективнішими є теплові способи захисту від обледеніння. Отже, у всіх випадках, коли потрібний надійний захист у достатньо широкому діапазоні умовних випробувань (відповідно до міжнародного норми), слід застосовувати теплові ПОС. Використання інших способів може бути доцільним лише у тих випадках, коли захист літального апарату від видалення передбачає менш жорсткі вимоги, а потужність його вцілому обмежується (як правило, на легких літаках і вертольотах із поршневіми двигунами), а також коли застосування теплових способів або неможливе, або вкрай важке (згідно з певними технологічними чи конструкторськими труднощами (об-

тікачі антени, датчики деяких приладів тощо). Під час вибору того чи іншого типу теплового протиобліднювача необхідно врахувати наступні фактори:

- а) можливість найбільш економічного використання енергії, що відбирається від авіадвигунів. Сюди ж входить питання вибору джерела теплової енергії, його розміщення щодо поверхонь, що обігріваються, вплив енергетичної енергії на льотно-технічні характеристики авіаційного апарату;
- б) придатність протипоказання протиобледенителя із точки зору необхідних ступенів захисту від обледеніння, а саме, необхідний для розгляду частин літального апарату протиобліднювач повного випаровування або ж припустимо використовувати протиобліднювач неповного випаровування або циклічного;
- в) можливість конструктивного виконання протиобліднювача на захищеному елементі конструкції, тобто в основному це питання вибору повітряно-теплового або електричного протиобліднювача.

Розробка технології виготовлення композицій з використанням вуглецевих електропровідних наноматеріалів

Технологічний процес – один із етапів виробничого процесу. В свою чергу розподіляється на стадії технологічного процесу та операції. Підсумкова швидкість процесу напряму залежить від швидкості виконання кожної стадії. Для технології виготовлення матеріалів зазвичай використовують наступні операції:

- підготовча фаза;
- фаза обробки;
- фаза складання.

Модернізація та відродження українського АН-140

АН-140 розроблявся як заміна застарілим літакам АН-24 і АН-26. Модель призначена для пасажирських і вантажопасажирських перевезень на короткі відстані – до 3700 км.

Особливості АН-140 полягають у тому, що його можна експлуатувати в умовах високогір'я, жаркого і холодного клімату, на невеликих аеродромах, включаючи малообладнані із короткими злітно-посадочними смугами з високою міцністю покриття (включаючи ґрунтові).

Літак також характеризується високою паливною ефективністю, низьким рівнем витрат на технічне обслуговування та експлуатацію й найвищою в своєму класі місткістю багажно-вантажних приміщень, у тому числі для ручної поклажі.

Отже, враховуючи велику кількість переваг даного літака, якщо провести не значну модернізацію та вдосконалити АН-140 до рівня сучасних тенденцій авіабудування, то вийде збудувати справжній народний літак, який значно полегшить пасажиро- та вантажоперевезення в Україні на за її кордоном.

Модернізація може справжнім переродженням вітчизняного літака АН-140.

Список використаних джерел

1. Руководство по летно-технической эксплуатации АН-124 том 1./п. 4.8
2. Passive Anti-Icing and Active Deicing Films / Tuo Wang, Yonghao Zheng, Abdul-Rahman O. Raji та ін.].
3. An advanced anti-icing/de-icing system utilizing highly aligned carbon nanotube webs Xudan Yao , Stephen C. Hawkins, Brian G. Falzon.

4. Золотухин И. В. Углеродные нанотрубки / И. В. Золотухин.
5. Ковтун Г. П. Наноматериалы: Технологии и материаловедение / Г. П. Ковтун, А. А. Вережкин, – Харків, 2010. – 73 с.
6. Тенишев Р. Х. Противообледенительные системы летательных аппаратов. Основы проектирования и методы испытаний. / Р. Х. Тенишев, Б. А. Строганов, В. С. Савин – 320 с.
7. <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2388/etilacetat>.
8. <http://khimrezerv.ua/specialni/77-etilacetat-marka-a-tm> khim-
rezerv.html?search_query=etilacetat&results=2.
9. <https://prom.ua/ua/p437795-ultrazvukovoj-dispergator-uzdn.htm>.